

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavssa Helvetica Orthodoxae Fidei

Murner, Thomas

Lucernae, 1528

VD16 M 7034

D. Oecolampadivs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29525

COLLATIO XVIII.

Vltimo cum uerbulo Zebah adhuc colorare nititur, red-
ditum germanū maclare seu carnificare inducens iij. Regū.
Dico me benescire Zebah maclare significare, nominatim
in sex locis scripturæ. Nihilominus ecōtrario hoc uerbulo cō-
muniter utimur pro oblatione, sicut Gen. xiiij. Exo. vi. viij.
xxij. xxij. & i. Reg. i. Et immolauit Helchana, & iij. Psalm.
Sacrificate sacrificiū iustitiæ, ubi possibile non est pro macla-
tione intelligi. Quod aut̄ dñs meus doctor̄ mihi imponit Ze-
bah me pro simplici sacrificio intellexisse, ad hoc respondeo
non, longe enim ante hac mihi de sacrificiorū diuersitate con-
stetit, Leuit. v. vi. vij. cap. & hoc diuersis & differētibus nō-
minibus Zebah, olah, muncha, zatas, azam. Sator tandem
doctor̄ em admittere Zebah sacrificiū esse, sicut heri propo-
sueram, meritoq; desistat ab sua maclatiōis interpretatione.
Omne hoc domini præceptores dicere uolui, non ea causa,
quasi latinus uel germanus sermo non sit sufficiens ad nostrā
sanctā Christianamq; fidem, sed eo solo indicare uolui quod
literæ hebraicæ nobis non sint contrariæ.

D. OECOLAMPADIVS.

Dilecti, multis uerbis D. Eckius pauca expeditit ad causā
sam pertinentia, adhuc me ad Concilia remittit, quū certū sit
illa sæpius errasse, qđ sancti Athanasius, Chrysostomus, alijq;
sancti in eorū exilio, uti hī, qđ anati fuerūt, bñ experti iunt.

Libelli mei ratione, prius mentem meam dixi, & si bene re-
corder, in eodem haberi (tantum mihi intellectus ēo tempo-
re Deus ipse contulerat) utilius esse nos in cœlum cordibus
nostris ascendere, quam Christum in pane quærere.

Quod uero D. Eckius sæpe proposuit memoriā passionis
Christi maiorem esse, atq; plus fructiferam per suam in pane
præsentiam, quam si absens esset, non est primo assumptum
eius de præsentia Christi probatum.

Secundo, utilius nobis est, plusq; nos letificat in cordibus
nostris, quum in gloria tam magna Christum cōminiscimur
totius

CONCLUSIO PRIMA.

totius orbis dñm, uirtute diuina regentem ecclesiã suã Christianam, sedentẽ a dextris Dei patrĩs, sicq; nihilominus idem ipse, qui pro nobis talem dolorosam pertulit mortem, quam quod eum inuisibiliter in pane esse contemplaremur. Ibi em̃ non apparet honor Christi Ihesu, quod in his locis etiã dico sapius a ministris indignis tractare. Verum nempe & fidele cor, suum Christũ habere uult in supremo honore, quem admodũ Paulus ad Philippenses scribit, Factus est obediens usq; ad mortem, mortem autẽ crucis. Propter quod & dedit illi deus nomen, quod est super om̃e nomen, ut in nomine Ihesu omne genu flectatur, cœlestiũ, terrestriũ, & infernoꝝ, & omnis lingua confiteatur, quia Christus sedet ad dexteram Dei patrĩs. At nunc requirit æquitas, ut & ipsum Christi corpus propter suã humilitatem in supremo & uenerabilissimo loco sit, quod tamen hic non fit. Quumq; scriptura non nisi duplicẽ dñi aduentũ in carne sciat humiliẽ, & dominantem, hic se nullũ illoꝝ ultra adaptabit, quia in humili nõ plus uenturus est, & hic non est aduentus in claritate.

Ultra dictũ, Hoc facite in meam cõmemorationẽ, plus absentiam indicat quam presentia, quare ob id clare Paulus adiungit, donec ueniat. Ad hoc etiã respõdere debeo, quod dicit, ex mea expositione sequi Christũ figuratũ corpus habuisse, quod pro nobis passum, quum dico hoc est corpus, id est, hoc est figura corporis, ad quod sequit, quod pro uobis tradetur. Nunc eius sermo nihil cogit, quemadmodũ in una similitudine uobis dicere possem. Si dixero hic est Christus, qui pro uobis mortuus est, & in expositione dicerem. Hoc est imago Christi, ad hoc quippe non cõsequit imaginẽ pro nobis mortuã, sed nec uerbulũ expositoriũ supra corpus cadit, sed supra panem, qd̃ scilicet panis figura sit, nõ Christus.

Vltimo, quod ex ueteri lege expositionem eduxi, illi non aduersatur, quod Euangelistæ declarant, quum enim ibi de claritate loquimur, siue de luciditate, loquimur de manifesta

COLLATIO XVII.

tionem mysterij in ueteri lege obtenebrata, nihilominus tamē in antiqua lege aliqua sunt conditiones sermonū (quod doctor Eckius met ipse fatetur) ad hoc deferuētes, per quas nouum testamentum non inepte potest exponi.

Interpretationis causa in nomine mactatio, prout ibi habetur, uerbumque pati possit, non aestimo esse nominā inhonestā, eo plus quam de cōsuetudine loquimur ueteris legis, Septuaginta interpretū ratione notissimū est illic ad uerum fontem recurri debere, tantum ad hoc responsum sit. Nunc si doctori Eckio placeat, etiam & alias obiectiones dissoluam.

Ad meas prius obiectas auctoritates, ex sacris literis acceptas, doctor Eckius eiusmodi inductione est usus, quod Zwinglij sint, ego uero eas dico Christi esse, utatur illis quis uolet. Primo ad tres fidei articulos, quod Christus in cœlo sedeat, illic ad dexterā, inde uenturus sit iudicare, ad hoc ipse respondere uult, eo quod unū corpus in cœlo sit & inuisibile corpus in sacramento, suum tamen fundamentum nondum probauit, quum etiam & domini uerba, Hoc est corpus meum, ea non important, unum sermonem induxit de omnipotentia Dei, quam omni uita profitemur. At non sequitur hoc Deus facere potest, ideoque & facit, ubi tamen audiremus uerbum ad hoc aliquod deferuere, illud se facere uelle Christianum non esset dicere Deum hoc non fecisse, sicut hic uerbum ad hoc non sufficit, neque ad id dictum est.

Item dixit etiā naturaliter possibile esse, quod in physica ad huc ego nō legi usque huc dictū fuit super naturale esse. Argumentū suū ad hoc inutile est, quod aut animā dicit totā esse in ambabus manibus, deberet tamen spiritū & animā ad res spirituales cōparare, & corporale ad corporale. Hoc aperte & bene dictū est, filiū Dei scdm deitatē in cordibus oīm fidelij suum templū habere, necessariū igitur nobis est, ut unum panem māducemus, at corporis sui ratiōe in uno loco est, neque dicit scriptura quod in pluribus locis reperiri possit.

Ad hæc

CONCLUSIO PRIMA.

Ad hæc de Paulo, qui Christum uidisse dicitur in corpore apud Damascum, mihi non est probatum. Nam Actuum ix. scribitur, quod eum circumfulserit lux de cælo, quodq; uocem audiuerit, sicut etiam post xxij. habetur, sed ibi non stat, quod ibi eum in corpore uiderit, quanq; aut ex eo sequitur uocem dixisse. Ego sum Ihesus quem tu persequeris, nihil tamen concludit, eam lucem Christi corpus fuisse. Plane uerum est, quod Christum in carne uiderit, sicut ad Corinth. ait. At sicut Steffanus Christum in cælo uidit, sic & Paulus super terram. Hoc confirmat quod in primo capitulo Actuum dicitur, angelos dixisse, Hic Ihesus qui assumptus est a uobis in cælum sic ueniet. Hæc uerba dñs per suam omnipotentiā suis uiribus non destituet, simplex fides fidei articulis adheret.

Aliud firmum dictum ex vi. cap. Iohan. etiam nobis sinet intantum, dño dicente. Caro nihil prodest. Inspiciat namq; totius capituli cōtinētia, uult omni modo carnem Christi non dari hoc modo, sicut corporalis dat cibus, siue corporalis sit siue spiritalis, dñs nos docet fidem & fidutiā in se collocare, ex tunc ex fide habebimus spiritualem cibum uitæ æternæ, dicens, caro nihil prodest, ibi de sua carne nihil loquitur, ea mente, quasi Christi incarnatio, & seruitia suo corpori exhibita, cooperante eius sancta uoluntate & spiritu sancto nihil profint, a quo dicēdo Deus nos custodiat & præseruet. Caro enim Christi nobilissima est caro, propter carnis unionē, cū deo in unitate personæ, licq; uiuificat, ut p eū credētes quasi fratres sibi etiā & uitā possideamus. Nunc si caro Christi essentialiter in pane esset corporalis fieret cibus, quæ corporalis manducatio p dñm dicitur prodesse nihil. At spiritalis per fidē in eius promissionem hæc uitā confert, Lutherana glossa, quæ etiā apud alia reperitur, hoc de carnali intellectu intelligi debere, quod nomen carnis quandoq; pro intellectu carnali habeatur, hic non satisfacit, quæ si etiā acceptaret, uestræ cōclusioni repugnaret, carnalis enim sensus est, & grossus dicere corpus
in pane

COLLATIO XIX.

in pane essentialiter esse, & præcedentia uerba ad hoc cogit, quod nos aliter intelligamus. Nam dñs dixit. Si uos hoc scandalisat, quid si uidebitis filium hominis ascendentem, ubi prius fuerat, spiritus est qui uiuificat, caro nihil prodest. Hic docemur, quia dñs in cœlum ascendit, quod spiritualiter eum, ex sua diuina uirtute in cognitionem suæ maximæ clementiæ in incarnatione eius ducamur, & cibari debemus.

Ultimo, dictū Math. xxiiij. ubi habet. Si quis uobis dixerit, ibi est Christus uel illic, credere non debetis, ibi dixit neq; Zwinglio, neq; Luthero credendū, adūgere potuisset, neq; Oecolampadio, neq; Eckio, neq; Pontifici Romano, sed uerbo Dei, a quocunq; dicatur. Et quum bene dixerit illic doceri regnū Christi in fide, uellem nos Christi regnū in fide bene intelligere unanimiter, sicq; intellectus diuersitas statim cessaret, regnū Dei in nobis est. Sed notissimū est, cum quanta iactura homines hactenus spem suā collocarint in exteriora. Et quod ibi de falsis prophetis dicit, in ultimis diebus exsurretis, sciunt omnes scripturarū experti, quod cōmuniter per ultima tempora intelligit tēpus, ab Apostolis usq; ad aduentum dñi. A temporibus equidē Iohannis, multi fuerunt antichristi, & usq; nunc semper aliqui falsi inuenti. Qui autē falsos a ueris prophetis nititur discernere, perspiciat, qui in sua doctrina diligenter inquirat honorem Dei patris, plus supra se dem & charitatē tendat, pluris reputet diuina mandata, quā humana. Hij autē merito inter falsos doctores censentur, qui hæc non faciunt. Etiam in dicto habet aduentus domini nostri in extremo die, per quod monemur aduentum eius corporalem in magno die iudicij expectare. Velit Deus, quod tunc illi cum gaudio obuiam ueniamus; Amen.

D. ECKIUS.

In nomine tuo dñe Ihesu Christe. Quum D. Oecolampadius extra scripturas induxit, semper in ecclesia fuisse aliquos suæ opinionis, necesse mihi fuit ostendere, quō per Concilia fuerint